Год. V. САМОКОВЪ, 25 МАРТЪ 1939 ГОД. Бр. 217

САМО-КОВЪ

СЕДМИЧЕНЪ ОРГАНЪ НА ОБЩИНСКОТО УПРАВЛЕНИЕ

АБОНАМЕНТЪ: за година 50 лева, 6 месеци 30 лева. Единъ брой 1 левъ. ОБЯВЛЕНИЯ: вѣчални, годежни и отмѣняване честитки по 20 лв.; на квадратенъ сантиметъръ по 1 левъ; всички други до 50 думи 1 левъ на дума, а съ повече отъ 50 думи—първитѣ 50 думи по 1 левъ, а останалитѣ по 50 ст. на дума

В. Янковъ

КНИГАТА

Нѣма по-голѣма радость за родители и близки на детето, следъ раждането му, отъ момента, когато то първи пѫть прекрачи прага на училището. Защо е това? — Защото тамъ ще се просвѣщава и възпитава и ще се готви за добъръ гражданинъ и човѣкъ. Затова е възпѣтъ този моментъ съ пѣсничката:

„...Отивамъ бабичко, макаръ и слабичко, книга да се уча, добро да сполуча".

Освенъ това, известно е на всѣкиго, каква голѣма радость изпитва детето при купуване на първата книга — буквареto.

Това сѫ първитѣ прояви на човѣка къмъ книгата.

Тия първи прояви говорятъ за голѣмото значение, което й се отдава, даже отъ малкитѣ деца

И действително, книгата е първия най-добъръ полезенъ другарь на човѣка; тя е такава и презъ цѣлия му животъ.

Искате ли да прецените вѫтрешния миръ на единъ човѣкъ, искайте отъ него да ви каже, какви книги чете и кои сѫ най-любимитѣ такива. Тѣ сѫ най-кристалното огледало, въ което се отразява неговата душа.

Затова се налага на всички, които работятъ съ детската душа, които се грижатъ въобще за умственото и културно издигане на срѣдата, въ която живѣятъ, да въздействуватъ и поставатъ въ контактъ отдѣлнитѣ членове на тая срѣда съ добритѣ книги, които издигатъ и облагородяватъ душата.

Тѣ съставлявать най-доброто общество за този, който е свикналъ съ тѣхъ; не му даватъ възможность да губи напраздно и безполезно времето си въ прашнитѣ и запушени заведения. При нужда да се отдѣли отъ книгата — търси другари, които му даватъ възможность да продължи вѫтрешния процесъ, който е създаденъ отъ книгата. Това е най-добрата наслада и — почивка.

Книгата е съкровищница на знания, които човѣчеството е могло да придобие. Тамъ се съдържатъ всички научни открития и сѫ указани начинитѣ, по които сѫ станали сѫщитѣ; тамъ се съдържатъ подвизитѣ на героитѣ въ всички епохи и народи; оттамъ се черпятъ поуки отъ дѣлата на тѣзи дейци. Значи, въ книгата се съдържа връзката между всички епохи, а това крепи духа на отдѣлнитѣ хора и народи при разцвѣтъ и упадъкъ.

Тя може да възроди отдѣлно човѣка и цѣли народи.

Не е ли книгата на Цицерона „Хортензий", която въ края на IV и началото на V в. възроди *св. Августинъ* и го отвърна отъ безпѫтния и безнравственъ животъ, та да бѫде зачисленъ въ редоветѣ на светцитѣ?

Нашата история има много — много такива примѣри.

Не тураме ли като главно начало на възраждането ни и освобождение отъ духовно и политическо робства историята на Отца Паисия? Тя разкри страницитѣ на нашето славно минало, направи го достояние на българския народъ по села и градове и подготви борческия му духъ.

Не е ли книгата на *Юрий Венелинъ* „Древніе и нынѣшни Болгаре", чрезъ която се осъзна като българинъ *Василъ Евст. Априловъ*, който подъ влиянието на гръцкитѣ училища се чувствуваше като гръкъ и помагаше на тия училища, а после извърши едно отъ най-великитѣ дѣла съ откриването първото българско габровско училище. Съ това самъ е искалъ да подчертае значението на българското училище и българската книга.

Това съзнание е накарало и самоковеца *Константинъ Фотиновъ* да почне издаването на първото българско списание „*Любословие*" — пробния брой въ 1842 год., а редовно — 1844 год., съ което тури началото на *българския периодически печатъ*.

По сѫщитѣ мотиви пакъ самоковеца *Н. Карастояновъ* уреди въ 1828 год. първата българска печатница, за да направи достояние книгата на всѣки българинъ чрезъ родния му езикъ, съ който се влиза напълно въ съдържанието на сѫщата.

За родния езикъ *Селимински* казва: „Съ увеждането на българския езикъ нашиятъ народъ ще дойде въ досегъ съ другитѣ народи, ще узнае причинитѣ за величието и упадъка на България, ще открие стария си произходъ и старата си слава. Найсетне ще открие и лѣковити срѣдства, чрезъ които да се излѣкува и въздигне, за да постигне своето предназначение. Всичко това ще се добие само чрезъ увеждането на нашия езикъ."

Колко ясно сѫ съзнавали дѣлото имъ горецитираните — *Фотиновъ* и *Карастояновъ* се вижда отъ думитѣ на *Викторъ Хюго:* „Печатътъ е свѣтлината на обществото. Мисленето е дишане на човѣка. Който спира мисленето, напада човѣчеството... Презъ нощьта печатътъ пръвъ съглежда зората и я възвестява на свѣта."

Не е ли книгата, която излиза подъ печата? Следователно, горнитѣ мисли на *Хюго* се отнасятъ и до нея.

Безспорно е, че книгата прилича на дѣлата. Къмъ кои дѣла трѣбва да се насочва човѣкъ? Несъмнено, къмъ добри.

По сѫщитѣ съображения трѣбва сѫщиятъ да се насочва и къмъ добритѣ книги, за да стане и самъ той добъръ.

Щомъ се съзнава това голѣмо значение на книгата, необходимо е да се направи всичко възможно да стане тя достояние и на последния човѣкъ. Понеже всѣкога срѣдствата и други условия не даватъ възможность на отдѣлния човѣкъ да направи самъ това, т. е. да си набави всички необходими книги, налага се, групирането около читалището, кѫдето съ общи усилия и срѣдства могатъ да се набавятъ такива.

Българското читалище на времето е изпълнило достойно тази своя задача. Нека се погрижимъ да я изпълни и сега — това зависи отъ насъ — и да подготвимъ почвата за бѫдещата му дейность.

Нека сѫщевременно отдадемъ всичкото внимание на книгата презъ седмицата на сѫщата — отъ 26 т. м. до 2 априлъ т. г.

Българино, обичай родната книга, защото тя те възроди, обособи като отдѣленъ и културенъ народъ наравно съ другитѣ такива, и само чрезъ нея ще постигнешъ своитѣ висши идеали.

М. Геровъ

Първиятъ български вестникъ

Краятъ на XVIII. и първитѣ десетилѣтия на XIX. вѣкъ отбелязватъ едно необикновено съживяване на обществената и политическата мисъль въ Западна Европа и Русия. Повременнитѣ печатъ, като необходимо срѣдство за широко и бързо общуване и за оформяване на гледища и обществено мнение, се налага най-напредъ тамъ, дето нуждата изисква обща преценка на събитията и правилно разрешение на голѣмитѣ жизнени въпроси.

Наченкитѣ на журналистиката, които предшествуватъ това време, сѫ безъ особено значение и тѣ трѣбва да бѫдатъ посочени само като първи стѫпки въ хронологическия редъ на едно развитие. Тѣзи начални издания („меркурии", „газети" и „известия"), излѣзли въ Венеция, Англия, Германия и Франция презъ XVI. вѣкъ, както и онѣзи, които се явяватъ 50 години следъ тѣхъ, не познаватъ съвременната ориентировка на вестника. Тукъ не може да се говори за осмислени и оформени общи задачи и цели: всичко носи твърде случаенъ характеръ и най-често отговаря на нѣкои частни нужди.

Журналистиката, тъй както се разбира днесъ, е дѣло на най-новото време. Потеклото й ще откриемъ въ голѣмата френска революция.

Като имаме предвидъ тѣзи общи предпоставки и специфичнитѣ черти на нашата действителность презъ последния вѣкъ на робството, ще трѣбва да приемемъ, че повременнятъ печатъ се явява навреме у насъ, за да отговори на назрѣли вече просвѣтни, църковни, обществени и политически въпроси.

Когато говоримъ за първия български вестникъ, съ достатъчно уважение и признателность трѣбва да си спомнимъ за неговия създатель — Богоровъ, който, поради застѫпенитѣ отъ него езикови крайности, остава да живѣе въ съзнанието на мнозина само като безогледенъ пуристъ.

Въ чужбина (Липиска) на 20. априлъ 1846 год. излиза първиятъ брой на неговия „граждански, търговски и книжовенъ" вестникъ „Български орелъ". Отъ този „политически" „известникъ" той отпечатва три броя; но и тѣ сѫ достатъчни, за да ни дадатъ представа за идеитѣ и настроенията на уредника му. (Въ една отъ книжкитѣ на сп. „Любословие" В. Априловъ съветва Богорова да не употрѣбява изрази, като: „гражданско и свободно управление", „дѣлата на нашитѣ юнаци и царе", „честьта на бащинията" и др.). Съ това вестникътъ („Български орелъ" — „Български народенъ известникъ") издава свободолюбивата си тенденция и патриотичнитѣ си тежнения. Обаче, не можемъ да приемемъ, че той упражнява силно влияние върху духа на българина: отъ него,

Родната книга празднува — обичай и дай подкрепата си за нея!

както се каза, излизатъ само 3 броя, и разпространението му въ България е извърде ограничено; а въ Влашко, както бележи Богоровъ, вестникътъ се посрѣща много хладно. По-скоро тѣзи три броя трѣбва да се вематъ като пробни.

Здраво и истинско начало на нашата журналистика Богоровъ поставя съ „Цариградски вестникъ".

Его какво ни съобщава той за основаването му:

— Едва писачътъ на „Български вестникъ" бѣше стигналъ до третия му листъ, когато го застигна тази клетва („не трѣбвало за българитѣ да се издава вестникъ отъ Липиска"), която въ единъ мигъ му прекрати изданието. Той, подбуденъ отъ срамъ за несполуката си, дръпва се, та дохожда отъ Липиска право въ Цариградъ да промѣни мѣстото, а не мисъльта си, и следъ годишно тичане можа да основе „Цариградски вестникъ" и българска печатница срѣлъ Палъ-капанъ ханъ, на такова мѣсто, дето преди нѣколко години бѣше опасно само да се говори за подобни нѣща.

Въ в. „Дунавски лебедъ" (бр 8) Раковски доста подчертано изтъква мжчнотиитѣ и пръчкитѣ, които Богоровъ всѣкидневно трѣбва да надвива, за да продължи градежа на започнатото народополезно дѣло:

— Богоровото предприятие не вървѣше редовно, нито пъкъ му бѣ възможно да напрѣдва безъ срѣдства. Той се трудѣше денемъ и нощемъ, самъ пишеше, самъ наглеждаше и работѣше въ печатницата, самъ тичаше до пощата! А отъ друга страна нѣмаше най-необходимитѣ срѣдства и бѣ задължѣлъ на тогова и оногова.

Съ непосиленъ трудъ и тежки материални жертви Богоровъ поставя основитѣ на българския вестникъ, като издава 65 броя отъ „Цариградски вестникъ" (отъ януарий 1848 година до 15 декемврий 1851 г.). Замѣства го Александъръ Екзарховъ. Вестникътъ излиза цѣли 13 год. съ твърде разнообразно съдържание, прокарва предимно национално-просвѣтни идеи и дава тласъкъ на църковната борба. Тукъ сътрудничатъ: П. Р. Славейковъ, Бойо Петковъ, Н. Михаиловски, Н. Палаузовъ и др.

Наистина, това е едно знаменателно явление у насъ за онова време, когато пръчки отъ най-разнообразно естество затрудняватъ отпечатването и разпространяването на българския вестникъ

Ето какъ С. С. Бобчевъ въ Прегледъ на българския печатъ 1844 — 1884 г. (юбилеенъ сборникъ по случай 50 годишнината на българската журналистика) опредѣля значението на „Цариградски вестникъ" „за нашата отечествена история въ широкъ смисълъ на думата".

— Тука е изобразенъ оня летежъ, оня замахъ, съ който се впуска по пжтя на развитието си българското общество, сякашъ внезапно, преди. и особено, следъ Кримската война, Вие ще видите, какъ бързо, съ бързина просто омайна, изръстватъ криле, и криле яки, на

Вѣра Анг. Иванова

Първата българска печатница

Най-силната отлика на единъ народъ отъ другъ, на една нация отъ друга, е езикътъ. Той се явява като най-мощно срѣдство за съхранение на нацията. Българскиятъ народъ може съ гордость да заяви, че отъ вѣкове насамъ има свой езикъ — писменъ и устенъ, че на него е творилъ своитѣ културни ценности, и то въ време, когато другитѣ народи сж били въ крайно невежество.

Въ книжовния езикъ е въплотена историята ни. А българскиятъ езикъ звучи далечъ до брѣговетѣ на Бѣло море, слива се като молитва съ плѣсъка на вълнитѣ му. Той се чува по долината на Вардаръ, шепти се около Прѣспа и Охридъ и тъй скритомъ тихо, като въ храмъ.

Съ първитѣ български черковни книги, печатани въ чужбина сж си послужили руси и сърби, които по-късно отъ насъ сж приели християнството. Въ това отношение нашиятъ народъ има неоценима заслуга къмъ славянската раса. Вѣкове наредъ българскитѣ книги печатени и препечатвани въ Будимъ, Виена, Бѣлградъ, Венеция и Одеса сж пръскали мрака на невежеството въ всички славянски страни Обаче съ голѣми препятствия и много срѣдства било съпроводено издаването на книги въ чужбина, особено въ епохата на турското робство и епохата на възраждането.

Първиятъ българинъ, който схваналъ насжщната нужда отъ българска печатница и съ голѣми жертви успѣлъ да създаде такава, е нашиятъ съгражданинъ *Никола Карастояновъ*.

Роденъ е въ гр. Самоковъ, синъ на хайдутина Кара Стоянъ, който загиналъ въ жестока борба съ кърджалийтѣ. Образованието си Никола Карастояновъ е получилъ въ Рилския манастиръ, кждето се запозналъ и съ книгопечатането. Въ Рилския манастиръ по т ва време се изработвали отъ орѣхово дърво калъпи за щампи. Носитель на борческия духъ на Отецъ Паисий, пропитъ отъ съзнанието, че българскиятъ народъ трѣбва да се просвѣти, за да се освободи отъ страшното двойно иго, Карастояновъ заминалъ за Бѣлградъ и се заловилъ съ книгоиздателство. Той купувалъ книги отъ Сърбия и ги пренасялъ въ България, скоро обаче билъ озаренъ отъ идеята да снабди и българскиятъ народъ съ печатница. Въ 1828 г. той пренелъ тайно въ Самоковъ първата българска печатница и започналъ да работи въ 1835 г. въ зимника на кжщата си. Съ цель да се заблуди турската власть, върху корицитѣ на отпечатенитѣ книги се поставяли градоветѣ: Будимъ, или Венеция. Въ 1838 г. Никола Карастояновъ снабдилъ своята печатница съ металически букви и титли за съкращаване на думитѣ, обаче работата му се спжвала отъ обстоятелството че не можалъ да се снабди съ позволение за печатене. Много видни българи, които искали да отпечататъ своитѣ произведения въ българската печатница се опитали да издействуватъ отъ високата порта позволение, обаче не успѣли. Между тѣхъ личатъ имената на Райно Поповичъ, Неофитъ Хилендарски, Неофитъ Рилски и други.

Въ благородното дѣло на Никола Карастояновъ помагалъ и по-голѣмия му синъ Атанасъ. Той самичъкъ дълбаелъ върху дърво калъпи за щампи и различни винетки за книгитѣ, които били много сполучливи. Той владѣялъ добре и рѣзбата върху металъ, която усвоилъ отъ съгражданина си Димитъръ Антикваря, а нѣкой си нѣмецъ на име Яковъ Прайнинъ. минавайки презъ Самоковъ, кждето престоялъ 4 месеци, го научилъ какъ да приготвя бои за щампитѣ. Изкуството за приготвяне на боитѣ Атанасъ Карастояновъ изложилъ въ специално ржководство, отъ което се ползували всички майстори зографи въ Самоковъ. Подъ вещото ржководство на Атанасъ Карастояновъ първата българска печатница се значително подобрила. Въ нея били отпечатени много книги, които въ нищо не отстжпвали на книгитѣ печатени въ чужбина, а имали и заслуги къмъ нашето национално изкуство, понеже били украсявани съ старобългарски винетки.

Следъ освобождението, въ печатницата на Карастояновъ били отпечатени още нѣколко книги, следъ което тя престанала да работи. Оценявайки историческото ѝ значение, правителството я изложило най-напредъ въ Пловдивъ, следъ което била взета отъ Министерството на народната просвѣта, което ѝ отредило мѣсто въ етнографския музей въ София, кждето се съхранява и до днесъ.

Стойностьта на първата българска печатница за свободата на България, за събуждане на националното чувство и за тържеството на българската книга е неоценимо.

Нека сега, когато празднуваме деньтъ на книгата, съ гордость да си припомнимъ, че Самоковъ нѣкога е билъ центъръ на духовното ни възраждане! Въ робската епоха, когато много отъ градоветѣ сж спали люлѣяни въ люлката на двойното робство и били забравили дори своя езикъ, въ потуленатa подъ земята печатница на нашия съгражданинъ се печатели книги, които подготвяли кървавата зора на освобождението.

Нека не забравяме, че ние, жителитѣ *на гр. Самоковъ сме по*томци на велики българи! Да вървимъ по тѣхнитѣ стжпки на самоотверженость и национално творчество!

Човѣкъ колкото знае, толкова може, а знания се добиватъ чрезъ наука.

Изъ живота на общината

Въ заседанието си отъ 22 мартъ т. г., общинскиятъ съветъ се занима изключително съ стопански въпроси.

Съ единодушие общинскиятъ съветъ гласува първия извънреденъ бюджетъ на общината за 1939 год., който възлиза общо на 1,848,720 лева.

Гласува се кредитъ отъ 1,536,740 лева за строежъ на тютюневъ складъ. Изработването на плановетѣ и книжата ще се възложи веднага на специалистъ-архитектъ, съ оглед това мѣроприятие да бжде окончателно завършено още презъ този строителенъ сезонъ.

Общинскиятъ съветъ съ единодушие одобри парцела отъ 1400 кв. м. въ кварталъ № 111 по плана на града за строежъ на склада. Това мѣсто се намира до самата борова култура „Ридо" и е много удобно за целта.

Съ това мѣроприятие общината гарантира прехраната на около 150 до 200 самоковски семейства.

Гласува се кредитъ отъ 312,000 лева за разширение на хладилната инсталация въ сутеренитѣ на общинскитѣ хали. Ще се построй още едно хладилно помѣщение за съхранение на около 60,000 кгр. млѣчни продукти и овощия най-вече ябълки получавани въ Самоковъ.

Целитѣ, които си поставя общината съ разширение на хладилника сж чисто стопански, съ желание да раздвижи стокообмена на млѣчнитѣ продукти, произвеждани въ нашата околия, като ги предпази отъ всѣкаква развала и ги предложи на клиента въ добро състояние. Цели се сжщо, да се запазятъ овощията въ добро състояние, за да се изнасятъ късно презъ зимата на соф. пазаръ на по-високи цени. Съ това се насърдчава овощарството въ Самоковъ. Съ строежа на хладилника, общината желае да създаде за своитѣ граждани по-добри поминъчни условия и да повдигне неговия годишенъ доходъ.

Въ сжщото заседание съ единодушие се реши да се продадатъ празднитѣ общински мѣста. Общината желае всички безимотни граждани да се снабдятъ съ собственъ имотъ, като съ това насърдчава частния строежъ и благоустрояването на града. Въ най-скоро време ще бжде обявенъ търгъ за продажбата на 57 праздни общински парцели.

Съ голѣма сериозность общинскиятъ съветъ разгледа въпроса за бждещето стопанисване на училищното пазбище „Върлището" и общинското

Добри Войниковъ -

ОСНОВАТЕЛЬ НА БЪЛГАРСКАТА ДРАМА

Прелиствайки нашата културна история всѣки българинъ чувствува скрита гордость. А има съ какво да се гордѣе българинътъ. Той е потомъкъ на смѣли и самоотвержени прадѣди, които, съзнавайки дълга си къмъ Родината, сж работили за нейното издигане по хиляди начини. Перо или мечъ, за гѣхъ нѣмало значение, стига да се постигне общия идеалъ — свободна България. Но не е само свободата, която ги е държала на шрекъ. Тѣ горещо сж желаели да видятъ България не само свободна, но и наредена въ редицата на културнитѣ държави. Защото културата е тази, която издига всѣка нация въ очитѣ на свѣта. На всѣка културна придобивка гѣ се радвали като деца. Една отъ тѣзи придобивки и то твърде ценна за националното ни и културно възраждане е театърътъ.

Днесъ всички обичаме театъра. Всички се възхищаваме и ржокплѣскаме, но много рѣдко се запитваме: „Кой създаде българския театъръ? Кой го приобщи съ народния духъ и въжделения?" — Добри Войниковъ. Но кой е той? Малцина може би ще ми отговорятъ на този въпросъ, защото Добри Войниковъ не писа романи съ заплетени интриги, които и днесъ биха вълнували младежьта. Не! *Добри Войниковъ* бѣше истински българинъ съ сърдце, жадуващо да види свободна и културно-мощна България. Той сложи краежгълния камъкъ на българската драма и театъръ.

Добри Войниковъ е роденъ въ гр. Шуменъ презъ 1833 г. Свършилъ френския лицей въ Цариградъ, кждето се запознаялъ основно съ френската драма и творчеството на Молиера. После учителствувалъ въ родния си градъ и се отличилъ съ извънучилищна и книжовна работа: уредилъ оркестъръ, представления, давалъ концерти, представялъ диалози, заради което чорбаджиитѣ го прогонили. 1869 г., се отзовалъ въ Браила и започналъ редактирането на революционния вестникъ „Дунавска зора". Но и тукъ той не забравилъ своето увлѣчение — театъра. Писалъ драми, уредилъ театрална трупа и обиколилъ всички по-голѣми ромънски градове, кждето имало много българи — емигранти. На 29. януарий 1866 г. трупата му започнала своята дейность съ пиесата „Стоянъ войвода" (трагедия въ 3 действия), а следъ това се редятъ „Райна Княгиня" (драма въ 5 действия), „Покръщението на Преславския дворъ" (драма въ 4 д.), „Велислава, българска княгиня" (драма въ 4 д.), „Възцаряването на Крумъ страшний" (драма въ 3 д.), „Криворазбрана цивилизация" (комедия въ 5 д.), „По неволя докторъ" (комедия въ 2 д.) и пр.

Войниковъ разработвалъ политико-исторически теми въ духа на епохата — царски драми, придворни интриги и хайдушки движения — и битови драми и комедии. Чрезъ неговитѣ герои българинътъ се вживѣвалъ въ славното минало на своята Родина. Неволно духътъ му бивалъ овладянъ отъ благоговѣние предъ образа на Бориса, който покръстилъ българитѣ и ги насочилъ по пжтя на възхода.

Волнияг животъ на хайдутина го влѣчелъ съ всичкия си чаръ и той съ затаенъ дъхъ слушалъ ударитѣ на сърдцето си като отзвукъ отъ мощната пѣсень на Балкана — старъ хайдутинъ. Най-после и комедията излѣзла подъ перото на Войникова, извиквала истински, искренъ смѣхъ. И ако ние днесъ се смѣемъ отъ сърдце, когато четемъ Алековия „бай Ганьо", то и „Криворазбраната цивилизация" не по-малко е разсмивала тогавашното общество.

Войниковята драма носи белезитѣ на благонамѣрена и усърдна книжовна дейность, която, макаръ и несръчна по изпълнение, всецѣло е въ служба на времето. Чрезъ нея Войниковъ се явява като типиченъ просвѣтитель, който чрезъ история и битъ се стреми да насади политически чувства и здрави нравствени възгледи въ обществото.

Драмата на Войникова изпълнява благотворна роля въ историята на нашата литература и театъръ. Тя налага на обществото единъ литературенъ родъ, твърде примитивенъ по форма. Дълго време следъ освобождението Войниковата драма заема първо мѣсто въ репертоара на българския театъръ по села и градове. Войниковъ създава свои последователи. Влиянието му се чувствува особено силно у Друмева и Вазова, които осмислятъ историческата му тематика използуватъ образи и положения, заематъ похвати и тенденции отъ него.

Добри Войниковъ умрѣ въ 1878 г., но върху основитѣ на българския театъръ, които той положи, днесъ, 60 години следъ смъртьта му, се издига вече статуята на победата като символъ на изпълнения заветъ: „Напредъ къмъ културенъ възходъ!"

М. И. Л.

— „Севди-Бежица". Следъ най-обстойно разглеждане на повдигнатия въпросъ, и въ желанието си да засили стопанския доходъ на самоковското гражданство, общинския съветъ съвместно съ училищното настоятелство съ единодушие реши за въ бждеще училищното пазбище да се отдава на гражданитѣ за разорване и засевване съ нозитѣ култури ленъ и картофи.

По въпроса за общинското пазбище „Севди-Бежица" се реши да бжде използувана за паша на дребния добитъкъ и изоряване и засаждане съ ленъ и картофи. Тази пролѣть съ това пазбище ще се направи единъ опитъ, за да може въ последствие да се вземе едно правилно и окончателно решение.

Гласува се необходимия кредитъ за направа серпантина на боровата култура „Ридо", електрификация, направа алеи, поставяне пейки и др.

ЮНАШКИ ВЕСТИ

Гимнастическото д во „Рилски юнакъ" въ гр. Самоковъ, подъ умѣлото ржководство на главатаря Василъ Николовъ и на юнакинитѣ Тодора Г. Кьосева и Васа П. Проданова, изнесе добре подготвена и съ твърде разнообразна програма своята традиционна продукция на 18 т м

Гражданството съ масовото си посещение на продукцията, за сетенъ пжть доказа, че тачи и че й е при сърдце юнашкото народно дѣло, създадено отъ нашия легендаренъ борецъ за свободата — Василъ Левски, което израстна и се разви въ мощната национална и родолюбива организация „Юнакъ", която въ продължение на повече отъ 40 години — отъ основаването на съюза „Юнакъ" — работи, безъ да се отклони отъ своя пжть, начертанъ отъ нашитѣ борци на свободата и легналъ въ уставнитѣ разпореждания на сжщия.

Дружеството сърдечно благодари на г директора на гимназията В. Янковъ и на г-жа Ат. Митева, учителка при гимназията за ценното съдействие, което указаха при изнасянето на продукцията Сжщото съжалява, че по нѣмане на юнакъ — техникъ, не можаха да бждатъ подготвени и да взематъ участие въ изнасянето на продукцията четитѣ при прогимназитѣ, които винаги сж били най любими на публиката.

— На 19 с. м. дружеството съ своитѣ делегати взе участие при изнасянето на 40-годишния юбилей на съюза „Юнакъ" въ София.

Здравей!

Отъ дружеството

Овощари,

време е вече да извършите първото зимно напръскване на овощнитѣ си дървета съ карболинеума НЕОДЕНДРИНЪ, разтворъ 3 на сто. Такъвъ, съ гарантирано качество, ще намѣрите въ Електробюро „Маркони".

Извършваме напръскване и съ наши работникъ и пръскалки.

Съ почитъ:

Владимиръ Кабрански

ХРОНИКА

Отъ 26 мартъ до 2 априлъ т. г. е седмица на българската книга. По този случай на 29 т. м. срѣда, 5 ч. следъ обѣдъ въ малкия салонъ на читалището „Отец Паисий" ще се открие изложба на българската книга. Изложбата ще бжде открита отъ г. Юрисъ Четвороженски, следъ което ученици отъ гимназията ще рецитиратъ откжси отъ произведения на български писатели — отъ Отец Паисий до Освобождението.

На следния день, 30 т. м., четвъртъкъ, ще се продължатъ рецитациитѣ — отъ Освобождението до днесъ съ изненади.

Общото годишно събрание на читалището ще се състои на 26 мартъ (утре), 10 ч. пр. обѣдъ въ голѣмия салонъ на читалището.

Отъ 1 априлъ т. г. потрѣб. кооперация Обединение" ще раздаде на членоветѣ си: 3% дивидендъ върху консумацията и 5% — върху дѣловетѣ за 1938 г.

Полицейскитѣ органи при Околийското управление въ найблизко време ще предприематъ провѣрки по домове и заведения, тъй като констатирано е, че много граждани не сж подали адресни карти за себе си и за семействата си, а други, които имать наематели — за наемателитѣ си.

Освенъ това, много собственици и съдържатели на кръчми, кафенета, магазини, работилници и др и шефове на учреждения не сж подали фирмени карти за сжщитѣ.

За констатиранитѣ нередовности при тѣзи провѣрки на нарушителитѣ ще се съставятъ актове по чл. 457 отъ Н. з. и глобяватъ.

На 2 априлъ т. г. въ канцеларията на г. Никола Захариевъ, срещу общината, ще се състои общото годишно събрание на сдружението за застраховка на добитъкъ въ гр. Самоковъ Начало 2 ч. следъ обѣдъ.

Въ срѣда на 22 т. м. на литературното четене въ читалището, учителката В. Проданова чете разказ отъ писателката Евгения Марсъ, родена въ гр. Самоковъ.

Самоковската пощенска, телефонна и телеграфна станция съобщава, че крайният срокъ, за плащане абонамента на радио апаратитѣ и телефонньтѣ постове, за второто тримесечие на 1939 год., е 31 мартъ тази година. На неплатилитѣ до този срокъ, такситѣ ще се събиратъ съ глоби и лихви и ще се прилагатъ санкциитѣ на закона.

Сдружението за застраховка на добитъкъ въ града, напомня за последенъ пжть на членоветѣ си, че срока за доброволно плащане на премиитѣ за тази година е до 27 т. м.

Съобщава се на онѣзи граждани, които сж поставили по улицитѣ торъ, съ което не само замърсяватъ движението по тѣхъ, но и ги замърсяватъ, че тѣ сж длъжни въ продължение на една седмица да вдигнатъ торъ, въ противенъ случай той ще бжде вдигнатъ и изхвърлянъ отъ общинскитѣ органи по чистотата, като сжщевременно ще бждатъ съставени и актове на собственицитѣ за глобяването имъ.

Самоковското женско благ. и образ. д-во „Зора" горещо благодари на г Христо Марковъ за подареният 500 лева — помощь за дневния детски домъ при дружеството.

Вечернитѣ кино представления почватъ отъ 8.30 ч.

Самоковско градско общ. управление

Обявление № 1867

Общинското управление известява на интересуващитѣ се, че на 31.III 1939 год., въ канцеларията на общината, отъ 9 до 11 ч. пр. обѣдъ, ще се произведе тръгъ съ тайна конкуренция, за продажбата на 56-та група дървенъ строителенъ материалъ състояща се отъ 119.69 куб. м., I-во качество трупи, етатъ 1938/39 г.

Първоначална цена за куб. м. 699 лв. Производствени разноски по 178 лв. Залогъ 5 на сто, пресмѣтнато върху стойностьта и производственитѣ. Законътъ за б. о. п. е задължителенъ. Поемнитѣ условия се намиратъ въ общината. (Справка „Държ. вестникъ" бр. 58, отъ 15.III.1939 год.).

Гр. Самоковъ, 16.III 1939 г.

Отъ общината.

ПРЕЗЪ СЕДМИЦАТА НА КНИГАТА

Къмъ по-голѣми реални резултати.
Да създадемъ повече културни традиции.

Отъ нѣколко години насамъ, българската културна общественость прави голѣми усилия да създаде въ народонаселението колкото се може повече и повече културни навици. На чело на тази акция стоятъ българскитѣ писатели, които въ стремежъ си да бждатъ полезни на своя народъ не жалятъ нито време, нито срѣдства. Но дали ще бждатъ разбрани отъ тѣзи, за които работятъ, това ще зависи отъ насъ, които претендираме, че разбираме и че имаме отношения къмъ подобни културни прояви.

Начинитѣ и пжтищата по които вървятъ тѣ, сж най-различни и придружени съ много неудобства и препятствия.

Въпрѣки всичко, обаче, тѣхъ нищо не ги плаши. Тѣ вървятъ смѣло напредъ, сигурни въ своитѣ положителни резултати.

И сето, за увѣрение на горното, утре българскитѣ граждани ще бждатъ свидѣтели на истински тържествени празденства, та дори и презъ цѣлата идуща седмица. Читалища, малки и голѣми, културно-просвѣтни организации, училища и др. ще манифестиратъ значението и ролята на българската книга.

Увѣрени, че мнозина сж проникнати отъ горното, какво писменостьта, или книгата, сж единъ отъ най-мощнитѣ фактори на днешния вѣкъ ние се надѣваме че утрешнитѣ тържества ще намѣрятъ отзвукъ не само между интелигентни и полуинтелигентни, но и между масата. Всичко това разбира се ще стане и ще се постигне, ако съ провеждането на празника се заангажиратъ повечето отъ хората, които сж убедени въ значението на книгата. И за моментъ, за да бждемъ още по-сигурни въ твърдѣнието си, нека се спремъ и си помислимъ, какво щеше да представлява човѣчеството днесъ при липсата на писменото слово? Естествено, нѣмаше да знаеме своята история като хора и като граждани въ нашата страна, нѣмаше да познаваме географията, литературата, науката и пр. и пр. Следователно, човѣчеството не би сжществувало (думата ни е за настоящия моментъ). Защото знае се, че днесъ може да живѣе подобре този, който знае, а знае този пъкъ който чете.

Обаче, нека се знае и друго, че седмицата на книгата не е само праздникъ за българскитѣ книжари, както може да се смѣта отъ нѣкои, но и на българскитѣ писатели, а най-важното — на българската култура.

Но, празденствата ще минатъ. Ще четеме по вестници и списания и пакъ ще си отиде тази културна седмица, както много други. Като така, за да подчертаемъ своятъ интересъ и своето отношение къмъ този културенъ факторъ — книгата, нека да прибѣгнемъ къмъ онѣзи начини, които ще регистрираятъ по-голѣми реални резултати. Или съ други думи, да направиме всичко възможно и да си *купимъ* по една прочитна книга. Нека дадемъ по 30 — 40 лева и по този начинъ създадемъ и затвърдимъ това културно-обществено начинание съ което и ние ще допринесемъ за затвърдяването на тѣзи културни традиции.

Ако нѣколкото стотинъ хиляди български интелигентни сторятъ това презъ тѣзи седемь дни, значи, че нѣколко стотинъ хиляди тома прочетни книги пълни съ най-художествено и ценно съдържание, ще бждатъ измъкнати отъ прашнитѣ книжарски витрини.

Нека тѣзи реални резултати да бждатъ по-чувствителни.

Славчо Ангеловъ

Едно мило утро

На 12 того въ читалище-паметникъ „Отецъ Паисий", при препълненъ салонъ отъ най-разнообразна публика, ученички и ученици отъ прогимназията „Авксентий Велешки", подъ вещото ржководство на учителитѣ М. х. Стоянова, В. Радойкова и Н. Грънчаровъ, изнесе хубъ съ голѣмъ успѣхъ оперетата „Откраднатиятъ диамантъ" и битовата картина „Тлъка въ Алтъново".

Оперетата въ музикално и драматично отношение бѣ изпълнена отлично отъ децата — артисти. Дегизировката, костюмировката и декорацията бѣха сжщо добре поставени, та всѣко явяване на малкитѣ артисти представляваше приказни мирове, въ които зрителя неволно се пренася, а щомъ чуеше детскитѣ гласчета, сякашъ музика отъ нѣкакви чудни птички го обльхваше.

Завършекътъ на утрото стана съ битовата картина „Тлъка въ Алтъново."

И тукъ децата — артисти бѣха въ своего амплоа. Дадоха игра великолѣпна въ всѣко отношение. Вживяйки се въ своитѣ роли, ученицитѣ не мислѣха, че се намиратъ на сцената, а играеха така естествено, като чели бѣха едни отъ нашитѣ истински българки и българи — герои презъ тъмното ни робство, преди зората на освобождението ни.

Децата съ жаръ се разговаряха, като възрастни, а едно отъ тѣхъ съ силно патриотично чувство каза стихотворението „Чавдаръ войвода". Играха народни хора и пѣсни пѣха съ още по-голѣмо въодушевление. Показани бѣха и тогавашнитѣ ни обичаи.

Така тѣ вдигнаха оловената исторична завеса и показаха само една страничка изъ нашия нѣкогашенъ животъ, та зрителя неволно започва да прелиства нашата голѣма история и да се въодушевлява отъ подвизитѣ на нѣкогашнитѣ българки и българи.

Осъзнали учителитѣ, че по тоя начинъ ще могатъ да се развиватъ дарбитѣ у детето и непринудено възпитавани въ народностенъ духъ, толкова необходимъ въ днешнитѣ тежки времена що преживяваме, представиха ни тая оперета и битова картина, съ отлични впечатления, отъ това мило утро, публиката се разотиде, за да ги занесе въ кжщи, като единъ кжпъ споменъ.

А. Г.

АГЕНЦИЯ „СТРЕЛА"

на

Атанасъ Германски

ПРОДАВА:

1. **ЛИВАДА** до шосето Продановци - Райово, 36500 декари — сено първо качество. Продава се цѣлата, или на части.
2. **При Бѣлчинскитѣ бани:** урегулиранъ **ПАРЦЕЛЪ** 2,000 метра, находещъ се срещу *боровата градина*, на Алинския пжть между „*Доситеевата*" постройка и тая на Захари Велинъ.
3. **ЛИВАДА:** 17 декара, до шосето Самоковъ - Доспей. Продава се цѣлата, може и наполовина.

Продавамъ КЖЩА

съ оборъ, отлукана и дворно мѣсто отъ 300 кв. м. на улица „Александрова" № 61.

Споразумение

Истилиянъ х. Заревъ

Чамъ-корийско ревирно лесничейство

ОБЯВЛЕНИЕ № се 291

Съобщава се, че на единадесетия день отъ публикуването на настоящето въ в. „Само-ковъ" (датата на публикуването не се чете) въ канцеларията на Чамъ-корийското ревирно лесничейство въ м. Чамъ-кория отъ 9 до 12 ч. щ. се произведе спазаряване за продажбата по доброволно съгласие на следнитѣ дървени материали:

10-та група — 87·76 куб. м. иглолистни трупи I качество, на времененъ складъ „Саитѣ — пушиняка", при първоначална цена 986 лв. за к. м.

11-та група — 66·51 к. м. иглолистни трупи I качество, на времененъ складъ „Марица", при първон. цена 917 лв. за к. м.

12-та група — 191·99 к. м. иглолистни трупи I качество, на времененъ складъ „Марица", при първон. цена 965 лева за куб. м.

13-та група — 148·83 к. м. иглолистни трупи I качество, на времененъ складъ „Марица", при първоначална цено 978 лв. за к. м

14-та група — 38·30 к. м. иглолистни трупи II качество, на времененъ складъ „Марица", при първоначална цена 652 лв. за куб. м.

15-та група — 63·26 к. м. иглолистни трупи II качество, на времененъ складъ „Марица", при първоначална цена 686 лева за к. м.

Участвуващитѣ въ спазаряванията представятъ залогъ 10 на сто върху първоначална цена на материала.

Поемнитѣ условия могатъ да се видятъ въ Чамъ-корийското ревирно лесничейство.

Закона за б. о. и предприятията, правилника за приложението му и Закона за горитѣ сж задължителни.

м. Чамъ-кория, 20 мартъ 1939 г.

Отъ лесничейството.

Сждия-изпълнитель при самоковски окол. сждъ

ОБЯВЛЕНИЕ № 30/39

Подписаниятъ Драганъ Цуцурановъ, сждия-изпълнитель при Самоковски окол. сждъ, обявявамъ на интересуващитѣ се, че следъ 15 дни отъ публикуването ще започне и ще свърши на онова число, 17 часа включително отъ месеца, което съответствува съ датата на публикуването въ канцеларията ми въ гр. Самоковъ, проданьта на следния недвижимъ имотъ, принадлежащъ на Мите Гроздановъ Гюдуровъ отъ с. Шишманово, а именно:

Нива въ землището на с. Шишманово, въ м. „Земята", отъ 3·7 декара, при съседи: отъ две страни пжтъ, Илия Делийски и Иванъ Гюдуровъ, оц. за 2,960 лева.

Имота не е ипотекиранъ къмъ никого.

Желаещитѣ да купятъ могатъ да се явятъ въ канцеларията ми всѣки присжтственъ день и часъ, за да прегледатъ книжата и да наддаватъ.

Залогътъ една десета часть отъ първоначалната цена на продаваемия се имотъ, съгласно чл. 817, ал. II отъ З. Г. С., за правоучастие въ проданьта, се внася предварително въ Б. з. к. банка срещу удостовѣрение, което ще ми се представи.

Гр. Самоковъ, 15 мартъ 1939 г.

Сждия-изпълнитель: Д. Цуцурановъ

ОБЯВЛЕНИЕ № 827/38

Подписаниятъ Драганъ Цуцурановъ, сждия-изпълнитель при Самоковски окол. сждъ, обявявамъ на интересуващитѣ се, че следъ 15 дни отъ публикуването ще започне и ще свърши на онова число отъ месеца, 17 ч. вкл. отъ месеца, което съответствува съ датата на публикацията, въ канцеларията ми въ гр. Самоковъ, проданьта на следния недвижимъ имотъ, принадлежащъ на Василъ Георгиевъ Поповъ отъ с. Райово за удовлетворение вземането на кредитна кооперация „Земледѣлецъ" отъ с. Райово, находещи се въ землището на с. Райово, а именно:

1. Нива въ м. „Денода", отъ 1·7 д., при съседи: пжтъ отъ две страни, насл. Павлеви Попови и Гесрги М. Додовъ, оц. 1224 лева.

2. Нива — „Ражеветѣ", отъ 1·1 д., при съседи: Мария Георгиева Стойчова, пжтъ и отъ две страни наследници Павлеви Попови за 968 лева.

3. Нива — „Круша — Алчако", отъ 1 декаръ, при съседи: Крумъ Г. Поповъ, Иванъ Г. Пейчиновъ, Стоименъ Б. Поповъ, наследници Павлеви Попови, оц. 640 лева.

4. Нива — „Чуката", отъ 2·2 дек., при съседи: Петъръ Д. Васовъ, Георги Бл. Поповъ, Димитъръ Г. Поповъ и пжтъ за 2,640 лева.

5. Ливада — „Караджа", отъ 1·2 декара, при съседи: селска мѣра, н-ци Павлеви Попови, Арангелъ Н. Пейчиновъ, Никола М. Чучулигинъ, оценена за 2,400 лева.

Горниятъ имотъ не е ипотекиранъ къмъ никого.

Желающитѣ да купятъ могатъ да се явятъ въ канцеларията ми всѣки присжтственъ день и часъ, за да прегледатъ книжата и да наддаватъ.

Залогътъ една десета часть отъ първоначалната цена на продаваемия се имотъ, съгласно чл. 817, ал. II отъ З. Г. С., за правоучастие въ проданьта, се внася предварително въ Б. з. кооп. банка срещу удостовѣрение, което ще ми се представи.

Гр. Самоковъ, 15 мартъ 1939 г.

Сждия-изпълн. Д. Цуцурановъ.

ОБЯВЛЕНИЕ № 276/36

Подписаниятъ Драганъ Цуцурановъ, сждия-изпълнитель при Самоковския окол. сждъ, обявявамъ на интересуващитѣ се, че следъ 15 дни отъ публикуването ще започне и ще свърши на онова число, 17 часа вкл. отъ месеца, което съответствува съ датата на публикуването, въ канцеларията ми въ гр. Самоковъ, проданьта на следния недвижимъ имотъ, принадлежащъ на Георги Лазаровъ Пауновъ отъ село Горни-околъ за удовлетворение вземането на Михалъ Георгиевъ отъ Самоковъ, а именно:

Половина идеална часть отъ една нива въ землището на с. Горни-околъ, въ м. „Жабура", цѣлата отъ 58 дек., при съседи: Братя Мечкарски, селска мѣра, полянитѣ „Жабура", Братя Мулежови и селски пжтъ, оц. за 29,696 лв.

Горниятъ имотъ не е ипотекиранъ.

Желающитѣ да купятъ могатъ да се явятъ въ канцеларията ми всѣки присжтственъ день и часъ, за да прегледатъ книжата и да наддаватъ.

Залогътъ една десета часть отъ първоначалната цена на продаваемия се имотъ, съгласно чл. 817, ал. II отъ З. Г. С., за правоучастие въ проданьта се внася предварително въ Б. з. к. банка срещу удостовѣрение, което ще ми се представи.

Самоковъ, 15 мартъ 1939 г.

Сждия-изп. Д. Цуцурановъ

Год. V. САМОКОВЪ, 3 ЮНИЙ 1939 ГОД. Бр. 227

САМО-КОВЪ

СЕДМИЧЕНЪ ОРГАНЪ НА ОБЩИНСКОТО УПРАВЛЕНИЕ

АБОНАМЕНТЪ: за година 50 лева, 6 месеци 30 лева. Единъ брой 1 левъ. ОБЯВЛЕНИЯ: вѣнчални, годежни и отмѣняване честитки по 20 лв.; на квадратенъ сантиметъръ по 1 левъ; всички други до 50 думи 1 левъ, на дума, а съ повече отъ 50 думи—първитѣ 50 думи по 1 левъ, а останалитѣ по 50 ст. на дума

Желѣзко Шейгуновъ, окол. уч. инспекторъ

ТЪРКУЛНА СЕ ОЩЕ ЕДНА ТВОРЧЕСКА ГОДИНА

И сега, презъ китния и житенъ месецъ, ще се празднува завършекътъ на учебната работа, тъй тържествено, както всѣкога. За да се види, че двата стълба на просвѣтата ни — детето и учительтъ, сж били нераздѣлни другари въ придобиването и изграждането на културни ценности.

И тази година ще видимъ редицитѣ на малкитѣ българчета — празднуващи своя праздникъ: творчеството на ржководителитѣ имъ и плодоветѣ на трудътъ и усилието имъ.

Още веднъжъ ще се покаже на нашата общественость, че тукъ въ родината ни, има неуморни труженици, които сгрѣватъ детскитѣ сърдца, възпламеняватъ духътъ имъ, будятъ у тѣхъ пориви за културна надпревара, за да покажатъ на близки и далечни народи, че подъ красивото българско небе има нови граждани, които сж изваяни отъ вълшебната ржка на тоя творецъ — българския учитель. На когото сж чужди шумнитѣ реклами за творческа работа. Но, който има съзнанието, че децата сж най-красивитѣ и скжпи цвѣтя на земята Безъ тѣхъ животътъ би билъ пустъ, празенъ и жестокъ, и че тѣ опредѣлятъ смисълътъ и вѣрата въ живота. Децата сж обществената ценность на даденъ народъ. Ето защо, за тѣхъ сж заинтересовани всички обществени фактори: семейство, народъ и държава, а най-много българското у-ще.

Защото, неоспорима истина е, че сждбата ни като народъ и държава зависи, преди всичко отъ качеството на сегашнитѣ и бждещи граждани — нашитѣ деца. А за създаването на детето, като новъ гражданинъ, има най-голѣма грижа учителя, който е ваятель и творецъ на тѣзи малки умчета, който гали душитѣ имъ съ лазура на своята свѣтла душа, който изгражда народностниятъ имъ мирогледъ. За да бждатъ проникнати съ съзнание за своето народностно единство, съ непоколебимата вѣра за свѣтло бждеще.

Но, въ своето дѣло, учителтъ, не трѣбва да бжде оставенъ самъ, защото дѣлото за оформяването на детето, зове всички ония, които милѣятъ за него — родители, учители, социолози и общественици, часъ по-скоро да впрегатъ усилията си, за създаването на условия, които биха подпомогнали работата на учителя.

Не трѣбва да се забравя, че тѣзи деца, които отглеждаме и възпитаваме — сж единствения сгълбъ на държавата ни, за който сж необходими условия, да развиватъ правилно своитѣ сили — тъй ценни за семейството и родината.

Време е, да се замисли нашата общественость, която увѣренъ съмъ, че мисли за утрешния день на българчето, да се създадатъ: удобни училищни помѣщения, да се обзаведатъ добре. да се нахранятъ беднитѣ деца, да се подобри материалното положение на учителя. За да можемъ да се поздравимъ утре, че сме изпълнили единъ народностенъ дългъ, като сме подкрепили нашето училище, кждето се свещенодействува, кждето се насочва българското дете къмъ хубавото ни синьо небе, къмъ приказнитѣ ни планини и гори, къмъ плодороднитѣ поля и долини, къмъ лазурния пурпуръ на топлото ни слънце, което стопля измъчената българска душа, което освѣтява историческитѣ възходи на българския народъ, по който е вървѣлъ въ дни на народностенъ подемъ, въ дни на културни завоювания и утвърждения, като Авксентий Велешки, които всѣкога се стремили за напредъка и просвѣтата на народа си. На второ мѣсто следвали учителитѣ, които били съветници на простия народъ. Ето защо, той въ предисловието си особно къмъ тѣхъ се отнася да се потрудятъ и разпространятъ списанието му. Като разпратилъ пробната книжка на „Любословието" и обявление за учебникъ по география, той тръгналъ изъ България да събира спомощници и на дветѣ. Въ това си пжтешествие той навсжде размѣнявалъ и мисли за народното доброщастие и свестяване, което се установява отъ писмата, що е получавалъ отъ Търново и другаде.

Землеописанието излезло на 1843 год. и се пръснало въ голѣмо количество екземпляри. Отзивитѣ за него били много благоприятни, защото и мало строга система въ разпредѣлението на материала, било илюстровано и засегало много въпроси отъ физическа, математическа география, статистика, па имало и кратки сведения за населенитѣ мѣста въ България. Обаче, трудно се събирали пари отъ абонатитѣ, въ които любовьта къмъ просвѣта, къмъ четене тепърва се зараждала. При тогавашния неблагоприятенъ пазаръ на книги надали би се решилъ Фотиновъ да издаде „Любословието" си, ако не билъ шумненецътъ г. Рали Мавридовъ, живущъ въ Цариградъ, който станалъ издатель на списанието. То почнало да излиза презъ месецъ априлъ 1844 г. и продължавало две годишнини, съ едно прекжсване между тѣхъ. Езикътъ му се не нравилъ на българскитѣ писачи по онуй време отъ Източна България, защото прокарвалъ славянско, примесено съ западно-българско, самоковско наречие. Впрочемъ, не само той така пишелъ, а и всички писачи отъ З. България: Н. Рилски, Христаки Павловичъ, Христодулъ Костовичъ, Захари Круша и др.

Това цепене на българскитѣ писатели отъ онуй време продължавало до 50 — 60 години, па и по-кжсно даже. Ако источницитѣ удържали връхъ въ борбата, това се дължело на много причини — най-вече, че оня край е по-близъкъ до Русия, та мнозина тамъ свършили по разни науки и почнали да пишатъ на своето наречие, което после наложили за литературенъ езикъ; той после нѣколко пжти бѣ корегиранъ въ полза на западно-българскитѣ говори, па и днесъ още не е окончателно установенъ. Понеже болшин-

КОНСТАНТИНЪ Г. ФОТИНОВЪ

Той е роденъ между 1790 — 1800 г. въ Самоковъ. Синъ на Георги Фотиновъ, доведенъ изъ Пловдивъ отъ майка си, калугерката х. Фота, и Невѣнка х. Янчова, родена въ Самоковъ. Името на баба Фота се споменава презъ II-та половина на 18. вѣкъ на нѣколко мѣста въ митрополитската кодика като дарителка, а така сжщо и на синъ й, Георги Фотинъ, като даритель и длъжникъ. Отъ изследванията на г. Иванъ Д. Шишмановъ, излиза, че башата не билъ сериозенъ човѣкъ, така щото Константинъ на него не дължелъ почти нищо, а всичко на баба си Фота, която била съ твърдъ и решителенъ характеръ жена, което се вижда отъ туй, че тя уредила и достойно ржководила девическия метохъ въ града. Той билъ единственъ синъ, съ четири сестри, затова още отъ малъкъ билъ галеното дете на родителитѣ и баба си, па даже и на роднинитѣ си. Малкиятъ Константинъ най-първо се училъ на четмо и писмо въ килията на баба си, а после при духовника въ светогорския хилендарски метохъ Софроний, а, може би, и въ общинското училище — при егумена Герасима и х. Иоакима Кръчовски, за когото се споменва въ митроп. кодика презъ 1805 г. По-късно той се училъ въ Пловдивъ на гръцки и френски, а сетне въ Гърция, споредъ нѣкои въ Атина, а споредъ г. Ив. Д. Шишмановъ въ малоазийския градъ Кидония, кждето по онуй време се срѣдоточавалъ културния животъ на гърцитѣ. Отъ 1825 — 1828 година го виждаме търговецъ на дъски, които изпращалъ отъ Пловдивъ въ Енось по р. Марица, а отъ тамъ по море въ Смирна. Като потънала стоката му съ парахода, той се простилъ вече съ туй занятие и се настанилъ въ гр. Смирна, най-живия търговски градъ въ Мала азия. Тамъ той отворилъ училище за 10-на деца, което по-късно станало взаимно и се посещавало отъ 2-0 души ученици. Много самоковчета и пловдивчета, негови родинни, се учили при него, а сжщо и младежи и отъ другаде изъ България, което сведочи, че училището му се ползувало съ добро име между неговитѣ съотечественици и упражнило силно влияние върху тѣхъ.

Литературната дейность на фотинова започва съ гръцката му граматика, издадена на 1838 г. въ Смирна и печатана въ Дамяновата типография, която нѣмала успѣхъ, защото била пръвъ неговъ опитъ. Сжщинската му литерат. дейность започнала отъ 1846 г., когато захваналъ да издава „Любословието", съ което турналъ основа на българския периодиченъ печатъ. Отъ предисловието му и отъ съдържанието на пробния нумеръ се вижда, че то е било втори следъ паисиевия зовъ къмъ българитѣ за народно самосъзнание и напредъкъ. Първо срѣдство за това, казвалъ Фотиновъ, е просвѣтата, която трѣбвало да се пръсне на всѣкжде изъ отечеството ни. Най-властни и подходни лица да реализиратъ това били, споредъ него, владицитѣ — тогава още църковната борба била въ зародиша си и гръцкитѣ владици не преследвали българската писменность, както по-късно, напротивъ даже несъзнателно помагали, като Иларионъ Търновски, съ чието позволение и надзоръ се превелъ Новия заветъ, който по-късно препоржчилъ на Братя Мустакови, отца Неофитъ Рилски да следва по взаимната метода въ Букурещъ; не говоримъ тукъ за българскитѣ владици,

ството четци били едвамъ грамотни хора, затова той билъ принуденъ да се изразява простонародно и всѣка непозната дума да обяснява.

По съдържание „Любословието" е цѣла енциклопедия — има статии по педагогия, земедѣлие, езикознание (до колкото е могло да има такова тогава), география, религия, история, политика, художество, моралъ, естествени науки и пр. Повечето отъ тия статии сж преводи отъ гръцки, а нѣкои отъ френски, защото Фотиновъ владѣялъ добре и френски. Голѣма часть отъ статиитѣ е отредена на религията — жития на светии и др. подобни расъждения, сѣ преводи. Туй се дължало на времето, което туряло религиознитѣ въпроси на първо мѣсто, а после и на самата набожность на Фотинова. При все туй, често е писалъ да обаря възгледитѣ на проститѣ си съвременници, че ученето и четенето книги не прави хората франмасони. Той билъ въ това отношение остороженъ да не го обвинятъ, че е протестантинъ, понеже помагалъ при превода на библията. приемалъ отъ услуги и при печатането на самото „Любословие" и проче. Има статии съ лична и обществения моралъ, пакъ преводи отъ разни гръцки философи и моралисти, а нѣкои и оргинални, напримѣръ статията: „Должность на отечеството", въ която намираме такива мисли: „Истинна любовь за отечество не е прость случай; тая е услужлива, сиречь длъжни сме й; трѣбува да е весьма некорыстолюбива и весьма чиста. Истина любовь за отечество е оный общій законъ добродѣтелній кой е приспособленъ въ оная сфера въ коя сме се родили. Истинный отечественолюбецъ радува се за благополучіе отечественно и скорби, се за нещастіе какво и да бы было, що иматъ негови соотечественицы, труди ся благодарно за благополучіе народно и отечественно, и, когато е нуждна потрѣба, презира своя особна польза за общо добро". Отъ тоя видъ статии е следнята: „Общи наставления, които се проваждатъ на всички малы и велики управници на отоманскія державы". Историческитѣ статии носятъ отпечатъкъ на времето; той бѣ въ туй отношение ученикъ на о. Паисий — прокарватъ се изводи и теории, че славянитѣ, респективно българитѣ, сж най-старіятъ народъ на Европа. Тоя родъ патриотизъмъ блика всѣкжде въ списанието му, на който съперникъ се явява покжсно Сава Раковски.

Константинъ Фотиновъ като възпитатель изказва нѣкои възгледи, характерни за тогозъ. Той е за широкото разпространение на просвѣтата, понеже констатира печалната българска действителность — заспалость, мракъ и тъмнина; той апелира къмъ по-интелигентнитѣ да се заематъ съ събуждането на тая маса, а най-после посочва и на другитѣ околни народи, които разходватъ много за училищата си. „Ученый человѣкъ живѣе вѣчно (сѣкога) после по смертьта му, и совсѣмъ щото е персть и земя подъ гробътъ му. А неученый, и като още ходи по земята, мъртавъ е; брои се сосъ живыте, но не е живъ", казва той на едно мѣсто въ списанието си. Турското правителство не правило никакви пречки въ това отношение. „Защо да не притежаваме на това свободно и удобно време и училища, да поставиме и да въздвижиме, и учители просвѣтени и искустни да намѣриме, които и учителството да употрѣбяватъ каквото трѣбува и списания да издаватъ и да списуватъ такива отъ които има нашия народъ потрѣба и полза?" По възпитанието на децата още въ I-я брой на „Любословието" е помѣстена отъ Фотинова статията: „Прѣмудрый Соломонъ поучава децата", която е преводъ отъ Библията, ала сж помѣстени отъ него интересни коментарии. Нека вземемъ следната извадка: „думы-те и говоренѣ-то на родителите вкореняватъ се въ сърдцето и въ уматъ на децата имъ малки така чисто и основателно, каквото се изображава въ восокатъ печато (мухуро) на некой образъ и види; малкитѣ дѣца са, като една тънка пръчка, която на кжде завръщашъ и оправувашъ, така и расте, и която, като я намѣришъ и оставишъ така безъ управувянѣ, тя или отъ некое угнетуванѣ, или отъ вѣтараъ или отъ друга некоя причина, а най-повече отъ самата й тягость на криво расте и не добровидно, а като се удебели и стане твърде укоравенна, тогава не можешъ да я свиваш, каквото перво, и да я завръшашъ на каде сакашъ, й колкото я насилуваш после да я оправишъ, толкова повече я и повреждавашъ, и като я насилишъ твърде много, може и да я строшишъ, щото да я изгубишъ вѣчно. Така са и малките дѣца, като ги не брѣжишъ и оставишъ ги на своята имъ воля, които естественно повече на злото склонуватъ, неже ли на доброто, и като ги не изправуватъ отъ погрѣшките имъ, тия, като порастнатъ, и като вкоренятъ въ себе си или зли, или добри понятія, съ нихъ и оставатъ когато пристигнатъ въ големъ возрасть, и когато не пріематъ лесно онова, що имъ заповѣдувашъ".

Фотиновъ се явява защитникъ на женското образование, апостолъ на нейното равноправие. Той има най-добро мнение за жената, за нейното призвание и длъжности. И неможело е друго яче да бжде — той е дължалъ всичко на баба си, па освенъ туй въ Самоковъ въ негово време жената печелила колкото мжжа, ако не и повече, защото абаджилъкътъ и гайтанджилъкътъ й възнаграждавали много добре труда. На едно мѣсто въ географията си той пише, че въ Самоковъ женитѣ изкарватъ прехраната си и плащатъ данъцитѣ на мжжетѣ си, които ужъ печелятъ по Цариградъ. При туй самоковката тогазъ се отличавала съ своитѣ добродетели, отъ които мнозина самоковци били лишени. Фотиновъ е написалъ целъ редъ статии за жената: 1) „За основаване на девическитѣ училища въ Плѣвенъ и Вратца (бр. VIII); 2) Съвѣтованіе къ матеремъ (бр. IX); 3) Матерное влияніе (бр XIII); 4) Свещеници, учители, жени (въ сжщия брой); 5) Училища за български момичета (пакъ тамъ); Воспитаніе женско (бр. XIV); „Возобразованіе женскаго пола" (бр. XXI). Въ последнята си статия Фотиновъ обосновава своето мнение, че на жената трѣбва да се дава еднакво образование съ онова на мжжа. Нека предамъ по-характернитѣ мѣста отъ нея: „Богъ е създалъ мжжъ и жена равночестно и равнообразно. Каквото иска и търси добри дѣла отъ мжжа, така равномѣрно иска добри дѣяния и отъ жената... Жена е съ таквыя умны силы создана каквото и мжжъ... Словесность що е подарувалъ Богъ на човѣка, тя е най-превосходна отъ сички дарбы що са се удостоили мжжъ и жена..." (М. сб. XI, стр. 719). На сжщата страница дава съвети на майкитѣ, за да бждатъ послушни децата имъ.

Фотиновъ за училищата, дружествата и библиотекитѣ. Мненията му трѣба да търсимъ въ статиитѣ: „Словесность славяно-българска (I годишнина, стр 93—96), Обозрѣніе славяно-българскія словесности" (I г., стр. 142). Съветва съотечественицитѣ си да съставятъ дружества на народни книгоиздания, за училища и проче, общи частни библио-

КАКЪ ТРѢБВА ДА СЕ ПОПУЛЯРИЗИРАТЪ МЕДИЦИНСКИТѢ ВЪПРОСИ

Презъ последнитѣ години се отбелезва широко популяризиране на медицината, чрезъ статии по вестници, списания, книги и сказки.

Материалътъ за тѣзи популяризации не се подбира. Популяризира се всичко, безразборно и безъ да се държи смѣтка за вредитѣ, които могатъ да се причинатъ.

Предвидъ на това, че популяризирането на медицината има и своитѣ отрицателни страни, появи се, въ лѣкарскитѣ срѣди, споръ трѣбва ли да се популяризира или не. Отъ привържениците за популяризиране на медицината се изтъква, че въ интереса на предпазването и избѣгване на много заболявания необходимо е широката публика да бжде осведомена и запозната съ произхода и причинитѣ на болеститѣ, картината по отдѣлно на всѣка болесть и нейното лѣчение. Другата страна — твърдятъ, че това популяризиране ще доведе до създаването на повръхностно осведомени самолѣчители, което ще бжде въ вреда за общественото здраве. Въ така създадения споръ, обективно погледнато, иматъ право както еднитѣ така и другитѣ.

Необходимо, обществено полезно е часть отъ медицината да се предаде въ разбираема форма за широката публика, която трѣбва да има елементарни познания по редъ въпроси отъ медицински характеръ, обаче, това популяризиране трѣбва да става внимателно, въ смисъль да се подбиратъ добре темитѣ, за да не се получатъ резултати обратни на очакванитѣ. Трѣбва да се съжалява, че по-голѣма часть отъ писанията по вестници, списания и книги, се правятъ безъ огледъ на действителната полза, която биха добили читателитѣ и често съ явно отрицателни резултати.

Едно е, което не се схваща при третирането на медицински въпроси, а именно — при всички описания и болести се даватъ упжтвания, повърхностни разбира се, по лѣкуването на сжщитѣ. Тукъ именно е грѣшката, която до сега се прави. Освенъ това, въ желанието сказката или писаното да бждатъ действително популярни, тоестъ, достжпни за разбиране отъ некомпетентни хора, картинитѣ на различнитѣ болести се предаватъ много схематично, като се изтъкватъ главнитѣ симптоми, безъ да се укаже, че всѣки единъ отъ тѣзи симптоми или група отъ тѣхъ се

теки за саморазвитие. Книгитѣ, споредъ него, сж наши учители всѣкога на розположение, които нито ни биятъ, нито гълчатъ. Често той ни дава въ хрониката известия за състоянието и разпространението на просвѣтата, въ европейскитѣ страни, особно Франция (1 годишнина, стр. 29 и 140). „Любословіето" спрѣло по материални причини — отчаялъ се вече издателътъ г. Рали Мавридовъ отъ абонатитѣ, които не си плащали. Той пише Фотинову: „Молимъ народа да ми прости за повече; стигатъ двѣ години що прѣстояхъ съ толкова трудове и пожертвуванія, които прѣвъсхождатъ всяка народна любовь и ревность; нека послужи прочее и другій, каквото азъ, ако има чувство народнія ревности".

Въ 1845 г. Фотиновъ съчинилъ и издалъ българо-гръцки разговорникъ, после взелъ участие въ превода на Вехтия заветъ отъ библията съ протестантитѣ д-ръ Лонгъ и Илия Ригсъ Псалтиръть билъ напечатенъ презъ 1855 г. въ Смирна, а после и други книги. На 1852 г. написалъ и издалъ пакъ въ Смирна „Поученіе душесловно". Той съставилъ и единъ голѣмъ руско-български речникъ, останалъ въ ржкописъ, а по-рано се занималъ съ нѣкакви „Историко-сждни иследванія". Презъ туй време той вършелъ и други работи: давалъ съвети на разни учители и училищни настоятели по учебното дѣло, корегиралъ въ Смирна нѣкой тѣхни издания, и може би, и учителствувалъ.

Когато отишелъ въ Цариградъ да прегледатъ съ гореказанитѣ американци за последенъ пжть Вехтия заветъ на Библията, той работилъ 3 — 4 дни и ненадейно умрѣлъ на 29.XI 1858 г.

И ние, както г. Н. Ив. Ванковъ въ „История на учебното дѣло въ България" ще завършимъ биографията на Фотинова, като цитираме оценката за него, която ни дава г. Ив. Д. Шишмановъ, защото той единственъ си е далъ трудъ да проследи най-основно и най-всестранно неговата дейность. „Както е оригинална, казва той, самата му идея за основаването му на едно периодично списание, подзитѣ